

Siuntion kunta

Lausuntopyyntö 18.11.2019

Luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen lausunto Natura-arvioinnista, Pikkala-Marsuddenin osayleiskaava ja Marsuddenin asemakaava, Siuntio

Siuntion kunta on 18.11.2019 toimittanut Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) luonnonsuojelulain 65§:n mukaisen arvioinnin, joka liittyy Siuntion eteläosiin valmisteltavaan osayleiskaavaehdokseen ja asemakaavaan. Arvioinnin on laatinut Sweco ympäristö Oy.

Hanke

Siuntion kunta laatii Siuntion eteläosiin Pikkalanlahden ja kantatie 51:n väliin osayleiskaavaa. Kyseisessä kaavassa Marseuddenin alue yhdistyy liikenteellisesti tiiviisti kaavan ulkopuolella olevaan Störsvikin alueeseen Siuntionjoen (Pikkalanjoen) suun ylittävän sillan kautta. Silta on noin 9,5 m leveä ja 30 m pitkä, ja arvioinnissa vaihtoehtoina ovat jännitetty betoninen palkkisilta ja teräspalkkirakenteinen liittopalkkisilta.

Kaavoitettava alue on lainvoimaisessa maakuntakaavassa pääosin valkoista aluetta, mutta Pikkalanjoki on osoitettu Natura 2000 -merkinnällä ja Pikkalanjoen lähiympäristö on lisäksi osoitettu luonnonsuojelulla suojeltavaksi tarkoitetuksi alueeksi (SL).

Luonnonsuojelulain 65§:n mukaisessa lausunnossa ELY-keskus lausuu tehdyn arvioinnin pohjalta heikentääkö hanke yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty. Esimerkiksi maisemallisia vaikutuksia tai kaavassa olevaa ristiriitaa suhteessa maakuntakaavan suojelualuumerkintään ei lausunnossa huomioida.

Natura 2000 -alue

Osayleiskaava-alue rajautuu länsiosiltaan Siuntionjoen Natura-alueeseen (FI0100084 ja FI0100085), joka on suojeltu sekä luontodirektiivin perusteella (SAC) että lintudirektiivin perusteella (SPA). Luontodirektiivillä suojeltu alue kattaa Siuntionjoen pääuoman ja kuuden sivujoen vesialueita. Natura alueen valintaperusteena ovat luontodirektiivin luontotyytit Fennoskandian alapuoliset tasankojoet, joissa on *Ranunculion fluitans* ja *Callitricho-Batrachium* -kasvillisuutta sekä luontodirektiivin

liitteiden II ja IV lajit vuollejokisimpukka (*Unio crassus*) ja saukko (*Lutra lutra*). Siuntionjoki on lisäksi yksi kolmesta Uudenmaan joesta, jossa on luontaisesti lisääntyvä alkuperäinen meritaimenen alkuperäiskanta.

Lintudirektiivillä suojeltu alue kattaa Siuntion aseman seudulta etelään kantatie 51 asti, ja se koostuu jokiuomasta, Vikträskin järvimäisestä laajentumasta ja niiden rantatörmistä. Suojelutoimenpiteiden tavoitteena on kuningaskalastajan pesimäympäristöinä olevien vesialueiden ja rantatörmien säilyttäminen.

Natura-arviointi

Vaikutusten arvioinnissa on tutkittu kahden siltatyypin vaihtoehdon vaikutuksia Siuntionjoen Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontodirektiivin luontotyyppisiin ja lajeihin sekä Natura-alueen eheyteen.

Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luontotyyppisiin

Sillan rakentamisesta aiheutuu veden samentumista rakentamisaikana. Samentumista aiheuttavat vesistöissä tehtävät kaivuutyöt sekä paalujen asentaminen. Paalujen valinnalla voidaan vähentää vesistövaikutuksia. Virtaus- ja sääolosuhteet sekä työn ajoittuminen vaikuttavat rakennustöistä aiheutuvan samentumisen voimakkuuteen, mutta samentumisen arvioidaan joka tapauksessa olevan vain vähäistä tilapäistä ja paikallista. Rakentamisaikaisesta samenessa ei arvioida olevan haitallisia vaikutuksia Siuntionjoen valintaperusteena oleviin luontodirektiivin luontotyyppisiin.

Vaikutukset suojelun perusteena oleviin lajeihin

Siuntionjoessa esiintyy luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajit vuollejokisimpukka ja saukko. Ympäristöhallinnon tietojärjestelmän mukaan lähimmät vuollejokisimpukan havaintopaikat ovat Tjusträskin pohjoispuolella 13 km etäisyydellä siltapaikasta. Parhaat vuollejokisimpukan esiintymisaluet tuntuvat olevat koskialueiden alapuoliset suvannot ja nivat. Siuntionjoen viimeinen koski joen alajuoksulla sijaitsee 6,4 km etäisyydellä siltapaikasta. Hankeen vaikutusalueelle ei näin ollen sijoitu vuollejokisimpukan elinympäristöjä, joten suunnitellusta sillan rakentamisesta ei arvioida kohdistuvan vaikutuksia lajiin.

Saukon elinympäristöä ovat vesistöjen rantavyöhykkeet ja virtavedet, ja se käyttää vesistöjen varsia elin- ja liikkumisalueinaan. Talvisin sulana pysyvät koskipaikat ovat saukolle tärkeitä. Liikenne on saukolle suuri uhka. Natura-tietolomakkeen mukaan muun muassa Pikkalanjoki, eli Siuntionjoen osuus johon siltaa rakennetaan, on saukolle tärkeä osa joesta. Hankkeen vaikutuksia saukkoon ovat vedenlaatuun liittyvät muutokset ja sillan estevaikutus. Veden samenessa on sillan rakennusaikaan ajoittuvaa ja ohimenevää, joten rakentamisesta ei aiheudu heikentäviä vaikutuksia lajiin. Silta ja erityisesti uuden tieyhteyden mukanaan tuoma liikenne aiheuttavat vaaraa lajille ja sillä voi olla heikentäviä vaikutuksia.

23.4.2020

Natura-alueen eheys ja yhteisvaikutukset

Arvioitaessa vaikutuksia Natura-alueen eheyteen tarkastellaan sitä, voiko alue hankkeesta tai suunnitelmasta huolimatta pitkälläkin tähtäyksellä säilyä sellaisena, että sen suojelutavoitteisiin kuuluvat luontotyypit eivät mainittavasti supistu ja suojeltavien lajien populaatiot pystyvät kehittymään suotuisasti tai vähintään säilymään nykyisellä tasollaan. Arvioinnin mukaan hankkeesta ei arvioida aiheutuvan vaikutuksia Natura-alueen suojelun perusteena olevalle luontotyyppille tai lajille, eikä vaikutuksia aiheudu Natura-alueen eheyteen.

Hankkeen yhteisvaikutuksissa nostetaan esiin Störsvikissä olevan Siuntion venesataman käytön vilkastuminen ja laivaväylän rakentaminen, mutta veneväylän ei arvioida lisäävän sisävesille suuntaavaa veneliikennettä.

Kantatielle 51 on tehty aluevaraussuunnitelma, jossa esitetään muun muassa kantatien nelikaistaistamista ja toisen vesistö sillan rakentamista nykyisen tien pohjoispuolelle. Nelikaistaistaminen ja uusi vesistö silta yhdistettynä lisääntyvään liikenteeseen aiheuttavat häiriötä, melua ja estevaikutusta. Kyseisten suunnitelmien vaikutuksista on jatkosuunnittelussa tehtävä erillinen Natura-arviointi.

Natura-arvioinnin asianmukaisuus

Uudenmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hankkeen todennäköiset vaikutusmuodot sekä hankkeen vaikutusalue on arvioinnissa tunnistettu ja arviointi on kohdennettu asianmukaisesti suojeluperusteena oleviin luonnonarvoihin.

Vuollejokisimpukan suhteen ELY-keskus katsoo, että etäisyys koskipaikasta tai tiedossa olevasta vuollejokisimpukkaesiintymästä ei varovaisuusperiaatte huomioiden mahdollista arvioinnissa tehtyä johtopäätöstä rakentamisen vaikutuksista vuollejokisimpukan elinympäristöihin.

Olemassa olevissa tiedoissa vuollejokisimpukan esiintymisessä voi olla huomattaviakin alueellisia puutteita ja esimerkiksi Vantaanjoella vuollejokisimpukkaa esiintyy laajalti myös kaukana koskialueista. Suunniteltu silta sijoittuisi kuitenkin alueelle, jossa Siuntionjoki yhdistyy mereen. Koska vuollejokisimpukkaa ei esiinny meressä, koskevat vuollejokisimpukkaan kohdistuvat mahdolliset vaikutukset korkeintaan muutaman metrin osuutta Siuntionjoesta. Tämän vuoksi rakentamisen vaikutuksia ei voi pitää merkittävänä vuollejokisimpukan kannalta.

Vuollejokisimpukka on rauhoitettu ja lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on luonnonsuojelulain 49§:n mukaisesti kielletty, ja niiden esiintyminen on selvítettävä ennen sillan mahdollista rakentamista.

23.4.2020

ELY-keskuksen johtopäätös

Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että Siuntionjoen ylittävän sillan rakentaminen ei yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Natura -alueen valintaperusteena olevia suojeluarvoja, kun arvioinnissa esitetyt lieventämistoimenpide-ehdotukset huomioidaan. Lieventämistoimenpiteiden riittävyttä voidaan arvioida, kun siltatyypin ja muut suunnitelman tarkentuvat ja ne tulee liittää sillan rakentamisen lupaehtoihin.

Hankkeen suurimmat vaikutukset Natura-alueen valintaperusteisiin kohdistuvat saukkoon. Kyseisiä vaikutuksia on mahdollista lieventää varsinkin valitsemalla vesistö sillan, jossa on reilu maayhteys sillan alla. Sillan rakennusaikana on myös kiinnitettävä erityistä huomiota veden laatuun ja eläinten kulkuun. Rakentaminen on myös syytä ajoittaa niin, että vaikutukset meritaimenen vaellukseen jäävät vähäiseksi.

Asian on ratkaissut johtava asiantuntija Ilpo Huolman ja esitellyt ylitarkastaja Juha Lumme. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

Jakelu

Siuntion kunta

Tiedoksi

Ympäristöministeriö, Luontoympäristöosasto
Metsähallitus, Rannikon luontopalvelut
Suomen ympäristökeskus
Uudenmaan liitto

Tämä asiakirja UUELY/5305/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/5305/2019 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Huolman Ilpo 23.04.2020 16:37

Esittelijä Lumme Juha 23.04.2020 16:34